

Número 5, desembre 2000

Manifest de la biblioteca escolar

Aquest Manifest va ser adoptat pel PGI de la Unesco el desembre de 1998 i es va aprovar en la 30a Conferència General d'aquesta institució a la tardor de 1999. Traduït pel Grup de Biblioteques Escolars del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.

La biblioteca escolar en el context de l'ensenyament i de l'aprenentatge per a tothom

La biblioteca escolar proporciona informació i idees que són fonamentals per tal de reeixir en la societat contemporània, basada en la informació i el coneixement.

La biblioteca escolar dota els estudiants de les eines que els permetran d'aprendre al llarg de tota la vida i desenvolupar la imaginació, fent possible així que esdevinguin ciutadans responsables.

Missió de la biblioteca escolar

La biblioteca escolar ofereix serveis d'aprenentatge, llibres i altres recursos a tots els membres de la comunitat escolar per tal que desenvolupin el pensament crític i utilitzin de manera eficaç la informació en qualsevol suport i format.

Les biblioteques escolars estan lligades a una àmplia xarxa de biblioteques i d'informació, d'acord amb els principis del Manifest de la Unesco sobre la biblioteca pública.

El personal de la biblioteca ajuda a utilitzar els llibres i altres recursos d'informació, tant els d'imaginació com els de coneixement, tant els impresos com els electrònics i tant els d'accés directe com els d'accés remot. Aquests materials complementen i enriqueixen els llibres de text, els materials docents i els mètodes pedagògics.

S'ha demostrat que, quan bibliotecaris i docents treballen en col·laboració, els estudiants milloren la lectura i l'escriptura, l'aprenentatge, la resolució de problemes, i treballen més bé amb les tecnologies de la informació i la comunicació.

Els serveis de la biblioteca escolar s'han d'adreçar de la mateixa manera a tots els membres de la comunitat escolar, sense distinció d'edat, raça, sexe, religió, nacionalitat, llengua i condició social o professional. Cal oferir serveis i materials específics per a aquells usuaris que, per alguna raó, no poden utilitzar els serveis i materials habituals.

L'accés als serveis i als fons s'ha de regir pels principis de la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides i no pot estar sotmès a cap forma de censura ideològica, política o religiosa, ni tampoc a pressions comercials.

Finançament, legislació i xarxes

La biblioteca escolar és un component essencial de qualsevol estratègia a llarg termini per a l'alfabetització, l'educació, la provisió d'informació i el desenvolupament econòmic, social i cultural. La biblioteca escolar és responsabilitat de les autoritats locals, regionals i nacionals, i, per tant, ha de tenir el suport d'una legislació i d'una política específiques. La biblioteca escolar ha de disposar d'un finançament suficient i regular per destinar a personal format, materials, tecnologies i equipaments. La biblioteca escolar ha de ser gratuïta.

La biblioteca escolar és un col·laborador essencial en les xarxes locals, regionals i nacionals de biblioteques i d'informació.

Si la biblioteca escolar hagués de compartir els locals o els recursos amb algun altre tipus de biblioteca, com ara una biblioteca pública, caldria que els objectius específics de la biblioteca escolar fossin reconeguts i preservats.

Funcions de la biblioteca escolar

La biblioteca escolar és part integrant del procés educatiu.

Les funcions següents són essencials per a l'adquisició de la lectura i l'escriptura, de les capacitats per informar-se i per al desenvolupament de l'educació, de l'aprenentatge i de la cultura. Aquestes funcions són els fonaments dels serveis de la biblioteca escolar:

- Donar suport i facilitar la consecució dels objectius del projecte educatiu del centre i dels programes.
- Crear i fomentar en els infants i adolescents l'hàbit i el gust de llegir, d'aprendre i d'utilitzar les biblioteques al llarg de tota la seva vida.
- Oferir oportunitats de crear i utilitzar la informació per adquirir i comprendre coneixements, desenvolupar la imaginació i entretenir-se.
- Ensenyar a l'alumnat les habilitats per avaluar i utilitzar la informació en qualsevol suport i format, tot fomentant la sensibilitat per les formes de comunicació presents en la seva comunitat.
- Proporcionar accés als recursos locals, regionals, nacionals i globals que permetin a l'alumnat conèixer idees, experiències i opinions diverses.
- Organitzar activitats que afavoreixin la presa de consciència i la sensibilització cultural i social.
- Treballar amb l'alumnat, el professorat, l'administració del centre i les famílies per aconseguir els objectius del projecte educatiu del centre.

- Proclamar la idea que la llibertat intel·lectual i l'accés a la informació són indispensables per aconseguir una ciutadania responsable i participativa en una democràcia.
- Difondre la lectura i també els recursos i els serveis de la biblioteca escolar dins i fora de la comunitat educativa.

Per acomplir aquestes funcions, la biblioteca escolar ha d'aplicar polítiques i serveis, seleccionar i adquirir materials, facilitar l'accés físic i intel·lectual a les fonts d'informació adequades, proporcionar recursos de formació i disposar de personal format.

Personal

La responsabilitat de la biblioteca recaurà en aquell membre de l'equip escolar qualificat professionalment per fer-se càrrec de la planificació i el funcionament de la biblioteca escolar, ajudat pel personal de suport necessari. Aquest professional treballarà amb tots els membres de la comunitat escolar i en contacte amb la biblioteca pública i altres centres.

El paper del bibliotecari escolar variarà en funció del pressupost, dels programes educatius i dels mètodes pedagògics dels centres, dins el marc legal i financer establert.

Hi ha àrees de coneixement que són fonamentals en la formació dels bibliotecaris escolars per aplicar i desenvolupar serveis eficaços de la biblioteca escolar: gestió de recursos, de les biblioteques i de la informació, i pedagogia.

En un entorn cada vegada més connectat en xarxa, els bibliotecaris escolars han de ser competents en la planificació i l'ensenyament de les diferents tècniques d'utilització de la informació tant a docents com a estudiants. Per tant, han de mantenir-se contínuament al dia i perfeccionar la seva formació.

Funcionament i gestió

Per garantir un funcionament efectiu i amb resultats:

- Cal formular una política de la biblioteca escolar que defineixi els objectius, les prioritats i els serveis de la biblioteca en funció del projecte educatiu.
- La biblioteca escolar s'ha d'organitzar i gestionar segons els estàndards professionals.
- Els serveis de la biblioteca escolar han de ser accessibles a tots els membres de la comunitat escolar i han d'implicar-se en el context de la comunitat local.
- Cal assegurar la cooperació amb el professorat, els òrgans de direcció del centre escolar, l'administració de qui depèn, les famílies, les associacions d'interès dins de la comunitat i els altres bibliotecaris i professionals de la informació.

Implantació del manifest

S'insta els governs, a través dels seus polítics responsables d'educació, a elaborar estratègies, polítiques i programes que permetin aplicar els principis enunciats en aquest

Manifest. Aquests plans haurien de preveure la difusió d'aquest Manifest en els programes de formació inicial i formació permanent dels bibliotecaris i dels ensenyants.